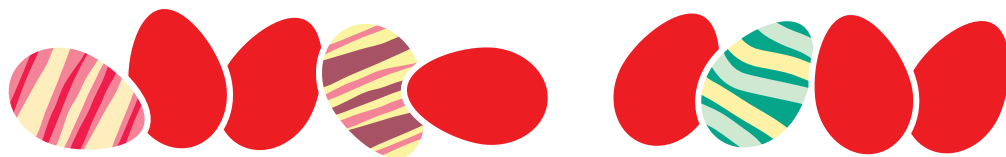

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟ

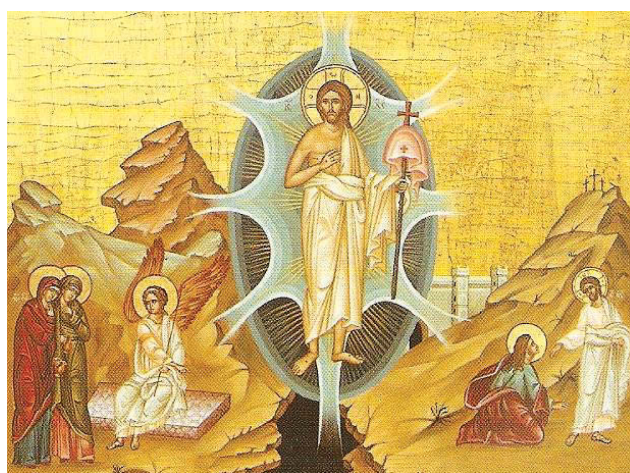

Η Εκκλησία θυμάται την κάθοδο του Ιησού στον Άδη. Το πρωί τελείται ο εσπερινός του Μεγάλου Σαββάτου και λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου. Η ακολουθία έχει αναστάσιμο και πανηγυρικό χαρακτήρα. Είναι η λεγόμενη Πρώτη Ανάσταση. Μετά την ανάγνωση της προφητείας του Ιωνά, του οποίου προτυπώνει την ταφή και την ανάσταση του Κυρίου, αντηχεί ως νικητήριο ιαχή ο ψαλμικός στίχος:

Ανάστα, ο Θεός, κρίνον την γην
ότι συ κληρονομήσεις
εν πάσι τους έθνεσι.

και ο ιερέυς πετά στους πιστούς φύλλα δάφνης (βάγια).

Αμέσως μετά, διαβάζεται το Ευαγγέλιο, που έχει αναστάσιμο περιεχόμενο (Κατά Ματθαίον κη' 1-20): Σεισμός εγένετο μέγας, καθώς οι Μυροφόρες, πλησιάζουν τον Τάφο του Ιησού. Άγγελος Κυ-

ρίου αποσφραγίζει τον τάφο. Όταν οι δύο γυναίκες καταφθάνουν τον βλέπουν κενό και τον Άγγελο να τους αναγγέλλει ότι «Κύριος Ανέστη». Το χαρμόσυνο γεγονός θα πρέπει να το διαμνύσουν στους μαθητές του. Ο Χριστός εμφανίζεται στις δύο γυναίκες. Σύναξη των 11 μαθητών και εμφάνιση του Χριστού ενώπιόν τους. Τους προτρέπει: «Πορευ-

θέντες μαθητεύσαντες πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Η ακολουθία της Κυριακής του Πάσχα, ο όρθρος και η Λειτουργία του Ιωάννου του Χρυσοστόμου ψάλλονται τα μεσάνυχτα του Σαββάτου προς Κυριακή.

Το Άγιο Φως καταφθάνει στην Αθήνα το απόγευμα του Μεγάλου Σαββάτου με ειδική πτήση της Aegean (παλαιότερα της Ολυμπιακής) και στη συνέχεια διαμοιράζεται ανά τη χώρα για να μοιρασθεί το βράδυ της Ανάστασης στους πιστούς («Δεύτε λάβετε φως»). Κατά την άφιξη του Αγίου Φωτός στο αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», του αποδίδονται τιμές αρχηγού κράτους (!). Η μεταφορά του Αγίου Φωτός αεροπορικώς στην Ελλάδα άμα τη αφή του, ξεκίνησε το 1988 με πρωτοβουλία του επιχειρηματία Ιάκωβου Οικονομίδη, ιδιοκτήτη τουριστικού πρακτορείου. Από το 2002 τη μεταφορά του Αγίου Φωτός ανέλαβε του ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

«**Η** εορτή των εορτών» για τη Χριστιανοσύνη είναι η Ανάσταση του Κυρίου. «Πάσχα» στα Εβραϊκά σημαίνει: διάβαση, πέρασμα. Είναι εβραϊκή γιορτή εις ανάμνηση της Εξόδου των Εβραίων από την Αίγυπτο, της θαυματουργού διαβάσεως της Ερυθράς Θάλασσας υπό τον Μωυσή και της σωτηρίας τους από την δουλεία του Φαραώ. Για τους Χριστιανούς σημαίνει τη λύτρωση από την αμαρτία και το πέρασμα από τον θάνατο στη ζωή. Ο Χριστός θυσιάστηκε την ημέρα του εβραϊκού Πάσχα, που εκείνο το έτος έτυχε Σάββατο και αναστήθηκε μετά το Σάββατο, «τη μιά των σαββάτων», δηλαδή την πρώτη ημέρα της εβδομάδας, που γι' αυτό το λόγο ονομάστηκε Κυριακή. Στις εκκλησίες, από τις 11 το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου, τελείται η ακολουθία της παννυχίδος, ο όρθρος και η λειτουργία του Πάσχα. Τα πρώτα λεπτά της Κυριακής του Πάσχα, αμέσως μόλις ο ιερέας εκφωνήσει το «Χριστός Ανέστη!», ο τόπος σείεται από τα βεγγαλικά, τις κροτίδες, ενώ δεν λείπουν οι πυροβολισμοί στον αέρα («μπαλωθιές»). Νωρίτερα, οι πιστοί ανάβουν τις λαμπάδες τους με το Άγιο Φως, μετά την πρόσκληση του ιερέα «Δεύτε λάβετε φως». Τα δύο αυτά εκκλησιαστικά γεγονότα συγκροτούν την «Τελετή της Αναστάσεως». Διαβάζεται περικοπή από το Ευαγγέλιο του Μάρκου (1στ' 1-8), που αναφέρεται στην Ανάσταση του Κυρίου. Το απόγευμα της Κυριακής τελείται στις εκκλησίες ο «Εσπερινός της Αγάπης» ή Δεύτερη Ανάσταση (σε πολλούς ναούς τελείται το πρωί). Λέγεται έτσι, διότι οι Χριστιανοί παλαιότερα αντάλασαν μεταξύ τους το Φιλί της Αγάπης. Διαβάζεται περικοπή από το Ευαγγέλιο του Ιωάννη (κ' 19-25), που αναφέρεται στην εμφάνιση του Χριστού μετά την Ανάστασή του στους μαθητές του. Ο Θωμάς, που δεν ήταν παρών δεν πείθεται για το γεγονός και ζητά αποδείξεις. Το Ευαγγέλιο αυτό, όπου είναι δυνατό -η Μητρόπολη των Αθηνών είναι μία από τις εκκλησίες- διαβάζεται σε πολλές ξένες γλώσσες.

Έθιμα

Οι θόρυβοι (βεγγαλικά, κροτίδες, μπαλωθιές) και το φως είναι τα δύο χαρακτηριστικά στοιχεία της Ανάστασης για τους λαογράφους. Το στοιχείο των θορύβων συσχετίζεται με τη διαδεδομένη στους λαούς δοξασία ότι τα βλαβερά και δαιμονικά πνεύματα διώχνονται με τους εκφοβιστικούς κρότους, ενώ στο φως της Αναστάσεως «αποδίδεται δύναμις, όχι μόνο αποτρεπτική των κακών, αλλά και γονιμοποιός» (Μέγας). Μετά τη Λειτουργία, οι πιστοί μεταφέρουν το Άγιο Φως στο σπίτι τους. Στην εξώθυρα κάνουν το σημάδι του σταυρού με τον καπνό του κεριού στο πάνω μέρος της πόρτας και

μετά ανάβουν το καντήλι που έχουν στα εικονίσματα του σπιτιού και φροντίζουν να το κρατούν αναμμένο όλο το χρόνο για να το ανανεώσουν και πάλι την επόμενη Ανάσταση. Παλαιότερα (και ίσως και σήμερα σε κάποιες περιοχές) τσουρούφλιζαν με καινούργιο φως τα στείρα ζώα και τα άκαρπα δέντρα για να τους μεταδώσουν τη γονιμότητα. Στο πασχαλινό τραπέζι κυριαρχεί η μαγειρίτσα, το ψητό αρνί, το κόκκινο αυγό και το λαμπρόψωμο ή λαμπροκουλούρα. Το τσουγκρισμα των κόκκινων αυγών συμβολίζει τη γέννηση. Όπως σπάει το τσόφλι και βγαίνει μία νέα ύπαρξη στο φως, έτσι για τους χριστιανούς συμβολίζει την Ανάσταση του Χριστού.